Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19190

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i (ÇBEDÖ), ergenlerin psikolojik ve davran??sal durumlar?n? çok yönlü olarak incelemek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, orijinal olarak yabanc? dilde geli?tirilmi? olup, 2015 y?l?nda Emine Özmete ve H. Ko?ar taraf?ndan Türkçe'ye uyarlama çal??mas? yap?lm??t?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, ayn? zamanda orijinal ölçe?in sahip oldu?u psikometrik özelliklerin korundu?unu göstermeyi hedeflemi?tir.

ÇBEDÖ, ergenlik dönemine özgü riskli davran??lar, stres düzeyleri ve genel uyum gibi kritik alanlar? kapsayan 16 farkl? alt boyutu ba??ms?z olarak ölçebilecek ?ekilde yap?land?r?lm??t?r. Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik analizleri, arac?n Türkiye'deki akademik ve klinik çal??malarda kullan?labilecek yüksek düzeyde tutarl?l??a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Anahtar Kelimeler

Ergen, De?erlendirme, Çok Boyutlu, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i, Psikometri, Ergenlik, Risk Davran??lar?.

Yazarlar

Emine Özmete, H. Ko?ar

Amaç

Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, ergen popülasyonunda yayg?n olarak görülen çe?itli psikososyal sorunlar? ve riskli davran??lar? tek bir kapsaml? araçla tespit etmek ve de?erlendirmektir. Bu ölçek, ergen geli?iminin karma??k do?as?n? yans?tan çok boyutlu bir bak?? aç?s? sunarak, ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere derinlemesine analiz yapma imkan? sa?lamaktad?r.

Özmete ve Ko?ar taraf?ndan gerçekle?tirilen Türkçe uyarlama çal??mas? ise, orijinal ölçe?in psikometrik kalitesini koruyarak, Türkiye'deki ergenlerin ihtiyaçlar?na yönelik kültürel olarak hassas ve geçerli bir ölçüm arac? sunmay? amaçlam??t?r. Bu sayede, Türk ergenlerinin stres, uyum ve davran??sal zorluklar? bilimsel yöntemlerle incelenebilmektedir.

Yap?

ÇBEDÖ, ergenlerin ya?am alanlar?n? ve davran??sal e?ilimlerini temsil eden 16 farkl? alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, birbirlerinden ba??ms?z olarak yap?land?r?lm?? olup, ergenin

ARABPSYCHOLOGY.COM

genel psikososyal profilini ç?karmaya yard?mc? olur. Ölçe?in bu çok boyutlu yap?s?, tek bir semptom veya davran?? yerine, ergenlik döneminin bütüncül bir de?erlendirmesini mümkün k?lmaktad?r.

Geçerlik analizlerinde belirtildi?i üzere, ölçek stres ve alkol kullan?m? gibi alt boyutlar aras?ndaki ili?kileri de inceleyerek, ergenlerdeki risk faktörlerinin karma??k etkile?imini ortaya koymaktad?r. Bu yap?, ölçe?in sadece tarama de?il, ayn? zamanda detayl? te?his ve müdahale planlamas? için de uygun oldu?unu göstermektedir.

Geçerlik

Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda, yap? geçerli?ini incelemek amac?yla kapsaml? analizler yürütülmü?tür. Elde edilen tüm korelasyon katsay?lar?n?n dü?ük ve orta düzeyde oldu?u belirlenmi?tir. Bu katsay?lar -,01 ile ,68 aras?nda de?i?mektedir.

Uyarlama çal??mas?nda elde edilen geçerlik kan?tlar?, orijinal ölçekten elde edilen sonuçlarla yüksek düzeyde tutarl?l?k göstermektedir; orijinal ölçekte bu katsay?lar ,02 ile ,64 aras?nda de?i?mekteydi. Bu durum, Türkçe versiyonun yap?sal geçerli?inin ba?ar?yla sa?land???n? kan?tlamaktad?r. Ayr?ca, stres ve alkol kullan?m? alt boyutlar? aras?ndaki ili?ki haricindeki tüm ili?kilerin pozitif düzeyde oldu?u tespit edilmi?tir, bu da beklenen teorik yap?y? desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k düzeyini belirlemek üzere yap?lm??t?r. Ara?t?rmada ÇBEDÖ'nün tüm alt boyutlar?ndan elde edilen **Cronbach Alpha** katsay?lar?n?n 0,75 ile 0,95 aras?nda de?i?ti?i bulunmu?tur. Bu aral?k, psikometrik aç?dan ölçe?in alt boyutlar?n?n yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

Yüksek **Cronbach Alpha** de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü teyit etmektedir. Bu güçlü güvenirlik bulgular?, ÇBEDÖ'nün klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda ergen de?erlendirmesi için istikrarl? sonuçlar üretebilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal modelini do?rulamak amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. Bu analiz sonucunda, ölçe?in 16 alt boyutunun birbirinden ba??ms?z ölçme yapacak ?ekilde ba?ar?l? bir biçimde yap?land?r?ld??? do?rulanm??t?r. DFA, ölçe?in teorik olarak öngörülen çok boyutlu yap?s?n?n, Türk örnekleminde de geçerli oldu?unu göstermi?tir.

Faktör analizi sürecinde, faktör yükü 0,30'dan az olan maddeler ölçekten ç?kar?lm??t?r. Bu eleme süreci, ölçe?in yap?sal temizli?ini ve her bir maddenin ilgili alt boyutu yeterince temsil etme gücünü

ARABPSYCHOLOGY.COM

art?rm??t?r. Yap?lan bu titiz çal??ma, Do?rulay?c? Faktör Analizi sonuçlar?yla birlikte, ölçe?in sa?lam bir psikometrik temele dayand???n? kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 7'li Likert (1=hiçbir zaman - 7= her zaman)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler (Adolescents)

Age Group: Çal??mada belirtilmemi?, ancak ergenlik dönemi (genellikle 12-18 ya? aral???) hedeflenmektedir.

Population Details: Türkiye'de ya?ayan, Türkçe konu?an ergenler.

Test Methodology: Öz bildirimli tarama testi; psikometrik analizler (Korelasyon Katsay?s? ve DFA) kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Geli?im Psikolojisi, Cronbach Alpha, Ergenlik, Risk Davran??lar?, Stres, Alkol Kullan?m?, Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Yok

Affiliation Email addresses: Bilgi Yok

Correspondence Address: Sorumlu Yazar: Emine Özmete

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2015 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar? hakk?nda spesifik bir bilgi kaynakta verilmemi?tir; ancak akademik kullan?m için ilgili yay?nc?ya ba?vurulmas? önerilir. Yay?nlanan makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Özmete, E. ve Ko?ar, H. (2015). Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i (ÇBEDÖ): Türkçe 'ye uyarlama çal??mas?. *21. Yüzy?lda E?itim ve Toplum E?itim Bilimleri Ve Sosyal Ara?t?rmalar Dergisi, 4(10)*, 39-58.

Makalenin tam metnine eri?im linki: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: cok-boyutlu-ergen-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Çok Boyutlu Ergen De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktad?r. Yaln?zca psikometrik özellikleri ve uyarlama çal??mas?n?n detaylar? sunulmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM